

Spartanen geen 700 meer over. Ook Rome wenschte na enkele eeuwen geen kinderen meer. Met het gevolg, dat het aantal burgers in ruim 20 jaren — van 165 tot 142 v. Chr. — met 30.000 verminderde. In den tijd van Augustus stamden reeds 80—90 pct. der bevolking af van slaven uit alle deelen der wereld. En omstreeks 200 n. Chr. bestond er geen enkele rasechte Romein meer.

Met de Arabieren ging het evenzoo. Bagdad, het centrum van hun cultuur, zag het getal van zijn inwoners slinken van ruim 2 miljoen in de negende eeuw tot 15.000 omstreeks 1650. Sneller en vollediger dan door de invallen der Spanjaarden werd de cultuur der Mexicanen weggevaagd door haar inwendig bederf. Ook daar was het kind niet meer welkom.

Duidelijk moet deze taal der historie spreken tot het Europa van thans. Ontstellend immers zijn hier de geboortecijfers over de heele linie gedaald sinds den wereldoorlog. In Engeland is het aantal kinderen per jaar en per 1000 inwoners in een halve eeuw gedaald van 34.3 tot 15.3.

Frankrijk — al van vóór den oorlog het land der geboortebeporing — is thans aangeland op 12.15 en heeft in het begin van dit decennium (1930) inderdaad het lang gevreesde sterfteoverschot bereikt. Tot nu toe stonden alleen de groote steden zoo laag. België volgt op een afstand. Op tijd van een eeuw is hier het geboortecijfer van 32.3 gezakt tot 18.2 — waarbij de Waalsche provincies met 14.6 als de treurige hoofdschuldigen figureeren. Ook de noordelijke provincies van ons land zijn aan een sterken achteruitgang der geboorten niet ontkomen. In Zweden staat het geboortecijfer al vele tientallen jaren op een moordend laagtepunt. Het meest frappant is de val echter in Duitschland, waar het aantal levend geboren — in 1901 nog meer dan 2 miljoen — in 1932 het ééne miljoen niet meer haalde, ofschoon het aantal huwelijken in dezelfde periode steeg van 6.5 tot 9 miljoen. Volgens de meest recente gegevens bleven bij onze Oosterburen in het vijftal jaren van 1928—1933, niet minder dan 40 pct. der huwelijken kinderloos, 33 pct. had 1—2 kinderen, niet meer dan 2 pct. kreeg meer dan 3 kinderen.

In 1901 had elke derde vrouw in Duitschland een kind, thans elke tiende en in Berlijn elke twintigste. Men heeft thans reeds berekend, dat, wanneer het decadentieproces in dit tempo voortgaat, binnen 300 jaren het Deutsche volk is uitgestorven. Het Fransche bestaat thans reeds voor 15 pct. uit vreemdbloedige elementen.

In het akelig licht van deze cijfers staan de schimmen der verdwenen culturen angstwekkender dan ooit dreigend boven Europa.

Men voelt klemmender dan ooit, dat op dit terrein de groote levensvraag beantwoord gaat worden. De vraag van het „to be or not to be“.

Al het andere is bijzaak.

Tot zoover het orgaan.

Mogen wie het aangaat, er eens over denken. Naasten-liefde is óók liefde tot den verste, om met een variant op Nietzsche te spreken. Want God liefhebben beteekent: liefhebben allen, die Hij „zien“ wil (volgens óns gezichtspunt), de „naasten“ en de „versten“.

K. S.

BOEKBESPREKING

„Ik ging de wijk in“, door Zuster Sonja.
G. F. Callenbach — Nijkerk.

Als vierde deel van den 37en jaargang der Chr. Bibliotheek van G. F. Callenbach te Nijkerk ontvingen wij „Ik ging de wijk in“, door Zuster Sonja. De schrijfster

heeft haar sporen verdiend door haar eerste werk, ook bij den heer Callenbach verschenen: „Waar geleden en gelachen wordt“. Maar dit tweede boek van haar is nog voortreffelijker. Elk hoofdstuk is een juweeltje; zij verstaat de kunst de personen te schetsen, in betrekkelijk korte teekeningen, zoodat zij onvergetelijk worden. Soms komt er een glimlach op het gelaat, want sommige personen zijn zoo grappig in hun spreken en doen; maar meerdere malen voelt zij deernis voor de groote ellende, welke Zuster Sonja ontmoet en waarin zij verzachting moet aanbrengen. Het is niet noodig een opsomming der schetsen te geven; zij zijn allen best, enkelen zijn heel best, zooals b.v. „Eenzaamheid“. In de tweede helft van het boek zijn wij niet meer in de wijk (inzooverre is de titel van het boek niet geheel juist), maar in het Oudeliedenhuis. De beschrijving van deze oude menschen is eenig; wat een zorg heeft een wijkzuster, wat een geduld en toewijding een zuster bij die oude menschen! Alleen de zuivere Christelijke liefde stelt tot dezen arbeid der opoffering in staat. Wij zijn blij met dit mooie boek. Callenbach gaf het uit zoodaalsch wij in zijn Bibliotheek gewoon zijn: uitstekend. De in-teekenaren ontvangen heel goede boeken, keurig uitgegeven, voor weinig geld.

J. D. W.

„Een Huwelijksleven“, door M. v. O.
La Rivière en Voorhoeve — Zwolle.

Dit boek van de bekende schrijfster beleefde een derden druk. Eerlijk gezegd, begrijpen wij dit niet. Het verhaal is matig, de personen als Hanna zijn kortweg vervelend, sentimenteel, slap. De kerk wordt als niets beschouwd; de godsdienst is een zuiver persoonlijke zaak, en wordt in gezelschap van enkele vromen beoefend. De eenige dominé, die ten tooneele verschijnt, is een zwakkeling. De bekeerlingen gaan van een leien dakje, de een na den ander. Neen, dit boek kunnen wij niet bewonderen. Er staan wel mooie gedeelten in, de strekking is goed, en Christus wordt gepredikt; maar het geschiedt op een wijze, die ons niet bevalen kan. Neem b.v. het volgende, te lezen op bl. 292: „En daar mevrouw Hall zich geroepen gevoelde om haar man (den dominé) zijn ambtsbegrippen uit het hoofd te praten, terwijl hij zich alle moeite gaf er haar van te overtuigen, werd dit thema zoo veel verhandeld, tot het ten laatste voor beiden ondragelijk werd. Zij kwamen daarom met elkander overeen, dat dit niet tot de hoofdkwesties van het Christendom behoorde, en ze het daarom liever wilden laten rusten om de eenheid des geestes door den band des vredes te behouden“. Och, och! Taal en stijl zijn ook zeer middelmatig. Wij kennen de uitgaven van de firma niet voldoende, maar vertrouwen, dat haar andere uitgaven beter zijn. De wijze van uitgave verdient echter allen lof.

J. D. W.

„Een Tarwekorrel“, door Toyohiko Kagawa.
Kirberger en Kesper — Amsterdam.

Over Kagawa schreven wij reeds meermalen in dit blad, en het doet ons veel genoegen, dat wij dit zijn boek mogen aankondigen. De uitgevers deelen mee, dat het de eenige roman is, door Kagawa geschreven. Zijn pen is zeer vruchtbaar; maar hij beweegt zich bij voorkeur op het terrein van de stichting; in de bladen, in brochures en grootere werken, treedt hij op als prediker van het Christendom. En zijn boeken worden bij honderdduizenden verkocht; maar de opbrengst gebruikt hij voor zijn arbeid onder de ellendigen. Kagawa is een voorbeeld van zelfopoffering en overgegeven liefde voor den mensch, die lichamelijk en geestelijk ellendig is.

Deze roman is aantrekkelijk vooral door de interessante beschrijvingen van het Japansche leven; het geeft een uitstekenden kijk op het leven in stad en dorp, op de verhoudingen der menschen onderling, en op de eenige schoonheid van het Japansche landschap, vooral van de eenzame hoogvlakten. Kakichi is de hoofdpersoon. Wilt gij weten, waarom dit boek „Een Tarwekorrel“ heet, lees dan vooral hoofdstuk LXIV. Kagawa, die een open oog heeft voor de vreeselijke ellende van

de achterbuurten der groote steden, heeft niet alleen een open oog voor de schoonheid van Gods schepping. Ook daarom is zijn boek een goed boek. Hij predikt Christus. Zeker, er mogen bezwaren zijn over zijn vattingen; meermalen voelt men den drang in te gaan om met den schrijver te debatteeren over een of andere kwestie, maar het geheel is zoodanig, dat wij het toch vrijmoedig durven aanbevelen. Kirberger en Kesper gaven het schitterend uit.

J. D. W.

KERKNIEUWS

GEREF. KERKEN.

Tweetal te:

Appelscha: cand. D. Vreugdenhil te Rotterdam en cand. A. Ziel te Nijmegen.
Tzum: cand. T. Klein te Uithuizermeeden en Dr. J. v. d. Linden, cand. te Leeuwarden.

Beroepen te:

Appelscha: cand. D. Vreugdenhil te Rotterdam.
Borne en Delden: cand. M. Geertsema te Zuidwilde. (Gr.)
Doornspijk: J. C. Borgdorff te Nieuwlande. (Dr.)
Nijega-Opeinde: Dr. J. v. d. Linden, cand. te Leeuwarden.
Sleen: cand. D. W. v. d. Laan te Driebergen.
Tzum: Dr. J. v. d. Linden, cand. te Leeuwarden.

Intrede te:

Hornhuizen-Kloosterburen: cand. H. Mulder. Tekst: H. lingen 20: 24.

Afscheid van:

Vinkeveen: G. J. Sybesma.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

In een buitengewone vergadering der classis Groningen de Geref. Kerken is praeparatoir geëxamineerd en toegelaten den Dienst des Woords de heer H. R. Groeneveld te Groningen. Graaf Adolfsstraat 60 B. De heer Groeneveld stelt zich voor loopig niet beroepbaar, in verband met de voortzetting van studie, doch wil gaarne des Zondags de Kerken dienen.

CHR. Geref. KERK.

Beroepen te:

Assen: D. Henstra te Doldum.
Drachten: cand. J. van Dijken te Woltersum.
Ouderkerk a. d. Amstel: N. de Jong te Rijsburg.

Afscheid van:

Leerdam: L. S. den Boer. Tekst: Jes. 21: 10.

GEREF. GEMEENTEN

Bedankt voor:

Werkendam: M. Hofman te Krabbendijke.

NED. HERV. KERK.

Beroepen te:

Dinteloord: E. V. J. Japchen te Waarder.
Lettelbert-Ennumatil: cand. W. C. van Burgelen te Arnhem.

Aangenomen naar:

Akersloot: J. P. van Mullem, voorg. Vrijz. Herv. te Amstela.
Etten (N.-Br.): L. Aalders te Vaals.
Frederiksoord: K. J. Quast, O.-I. pred. met verlof te Baarn.
Sloten (Fr.): cand. H. IJ. Talens te Garrelswijk.

Bedankt voor:

Bruinisse: A. Kardolus te Maasland.
Westbroek en Achtienhoven: H. Ewoldt te Bergambacht.
Workum: Dr. A. Steenbeek te Surhuizum.
Zoetermeer-Zegwaard: G. de Vries te Heerde.

Intrede te:

Zuid-Beijerland: C. v. d. Boogert. Tekst: Jes. 40: 6—8.

Chr. Muziektijdschrift „De Harp“

met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per Jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheel voldoende smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

VERSCHEENEN:

De School met den Bijbel

Hoe wij haar verkregen en behielden

DOOR

P. DE ZEEUW J.Gz.

Met aanbevelend woord van Prof. Dr. J. WATERINK

Prijs 30 cent.

Voor verspreiding: 25 exx. à f 0.15;
50 exx. à f 0.12⁵; 100 en meer à f 0.10.

Deze brochure is uitzonderend geschikt de kennis van de historie onzer Chr. School levend te houden en de liefde er voor aan te wakkeren.

Verkrijgbaar bij den boekhandel en bij de Uitgevers
OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES.

PRINS WILLEMS DOOD

1584 — 10 JULI — 1934

DOOR P. DE ZEEUW J.Gz.

Prijs 40 cent

De in „De School met den Bijbel“ verschenen artikelenreeks is in dit boekje gebundeld en nog met verschillende portretten en platen verlicht. Het boekje is o. a. een plaats in de schoolbibliotheken meer dan waard.

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgevers
GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

No. 1. H. W. Aalders, Zwoegers.
No. 2. S. Williams, Een zware strijd.
No. 3. A. P. Siviter, Binnen de paleispoorten,

No. 4. A. P. Siviter, Binnen de paleispoorten, 1e deel
2e deel

No. 5. De buit van Carthago, (een spannend jongensboek)

Verkrijgbaar bij de plaatselijke colporteurs, den boekhandel of Drukkerij Edecea te Hoorn. Toezending door de uitgeefster, alleen na ontvangst der gelden per postwissel of giro 32404.

Ook verkrijgbaar in den spoorwegboekhandel.

Verschenen:

Ter perse:

WAAKZAAM BLIJVEN

DOOR Ds. C. A. VREUGDENHIL

Met een woord vooraf van Mr. J. J. HANGELBROEK, Secretaris van de Unie „Een School met den Bijbel“.

Prijs f 0.25

Voor verspreiding, bij getallen, slechts 3 cent per ex.

Deze brochure is, evenals de bekende brochure „Waarom Christelijk Onderwijs“ van denzelfden schrijver, weder op instigatie van „De Unie“ geschreven met de bedoeling haar als propagandamiddel te gebruiken.

De Uitgevers:

GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Medewer
Grosbe
Dr. J.
Thijs,

Stukken
aankondigin
Cointre te

INHOUD: U
Kerkelijk La
lijkschakela
— Uit de H
Perschoorw.

JUT

Jona hee
gelijk hij
de stad ge
niet goedk
zich bij de
te worden.
leven. Met
dat er nog
dan te leve
heeft hij zi
— van al
zien op die
En daar
met Jona E
Hij besche
doeling Go
van zijn v
slachtlighe
in evenwie
king en vr
Zijn beske
voor Jona
verdriet e
die toch
Jona een e
hem in der
biedt. En
gevoelen.
Nieve af,
den wonde
ningen en
Er zijn toc
en kruis. J
kelijk wat
te gevoelen
„En Jona
Al verkre
weer zeger
zijn neerge
te redden

Wonderb
Zou God
Niemand
ling. Hoe
in de gange
wijze kan E
we daaron
over den H
pijn, maar
en ontmoet
doft; wo
het word
het kan ee
onbillijk be
moge dan
Jona, ma
we gaan
maar op d
Verande
schikking
Neen.